

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Valstybės biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30/1, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2933, faks. (8 5) 262 5940, el. p. tminfo@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

V. J.

2009-09- Nr.
I 2009-08-06 pareiškimą
2009-08-19 Nr. J-2548/33-815

Kopija

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

DĖL V. J. PAREIŠKIMO

Teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Jūsų pareiškimą ir vykdydama Lietuvos Respublikos Ministro pirmininko pavedimą, įformintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio pavaduotojo Europos Sąjungos reikalams 2009 m. rugpjūčio 19 d. rezoliucija Nr. J-2548/33-815, teikia šią nuomonę.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau vadinama – CK) penktoji knyga reglamentuoja paveldėjimo institutą. Vadovaujantis CK 5.50 straipsnio 2 dalimi, įpėdinis laikomas priėmusiu palikimą, kai jis faktiškai pradėjo paveldimą turtą valdyti, kreipėsi į palikimo atsiradimo vietos apylinkės teismą dėl turto apyrašo sudarymo arba kai įpėdinis padavė palikimo atsiradimo vietos notarui pareiškimą apie palikimo priėmimą. Remiantis galiojančio CK koncepcija, nuosavybės teisės į paveldėtą turtą atsiradimas sietinas su CK 5.50 straipsnio 2 dalyje nurodytų veiksmų atlikimu, bet ne su paveldėto turto teisine registracija.

Pažymėtina, kad sudarant sandorius dėl registruotino turto (pavyzdžiui, parduodant, dovanojant, paveldint ar kitaip perleidžiant registruotiną turtą) nuosavybės teisės registravimas atlieka išviešinimo, teisinių santykių stabilumo užtikrinimo funkciją, o nuosavybės teisės neįregistravimas gali sukelti neigiamas pasekmes asmenims, neįregistravusiems nuosavybės teisių į registruotiną turtą. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo 12 straipsnio 3 punktu, nekilnojamojo turto registre registruojamas registruoto nekilnojamojo daikto paveldėjimas. Nors įstatymas neįpareigoja paveldėtoją įregistruoti paveldėtą nekilnojamojį turtą, tačiau vadovaujantis CK 1.75 straipsnio 2 dalimi, neįregistravusios sandorio šalys negali panaudoti sandorio fakto prieš trečiuosius asmenis ir įrodinėti savo teisių prieš trečiuosius asmenis remdamosi kitais įrodymais.

Išanalizavus Jūsų pasiūlymus CK nustatyti įpėdiniams pareigą per nustatytą terminą įregistruoti paveldėtą turtą VĮ Registrų centre, kitokiu atveju šį turtą nusavinant valstybei, atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, darytina išvada, kad nuosavybės teisės į paveldėtą turtą atsiradimą susieti su paveldėto turto teisinio įregistravimo faktu yra socialiai neteisinga. Toks reglamentavimas prieštarautų CK įtvirtintai nuosavybės teisės koncepcijai ir neproporcingai ribotų Konstitucijoje įtvirtintas savininko teises. Manytume, kad yra kitokios alternatyvios galimybės išspręsti Jūsų pareiškime išdėstytas problemas. Pažymėtina, kad šiuo metu yra diegiama nekilnojamojo turto sandorių viešoji elektroninė sistema (NETSVEP), kurios pagalba duomenys apie visus nekilnojamojo turto sandorius būtų perduodami VĮ Registrų centrui. Atkreiptinas dėmesys, kad Nekilnojamojo turto registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2002 m. liepos 12 d. nutarimu Nr. 1129, 12 punkte yra sukurtas teisinis pagrindas naudoti NETSVEP informacinė sistema. Šios informacinės sistemos tikslas – sukurti ir perkelti į elektroninę erdvę „vieno langelio“ principu veikiančią nekilnojamojo turto sandorio bei nuosavybės teisių į įgytą nekilnojamojį turtą įregistravimo paslaugą. Naudojantis šia sistema, nekilnojamojo turto registro ir kadastro informacija bus tiesiogiai elektroninėmis priemonėmis teikiama notarams ir sandorio dalyviams notaro darbo vietoje, o notaras šią informaciją elektroninėmis priemonėmis galės perduoti VĮ Registrų centrui. Tokiu būdu būtų išspręstos Jūsų pareiškime išdėstytos problemos, kadangi įpėdinių, gavusių paveldėjimo teisės liudijimą, duomenys būtų perduodami VĮ Registrų centrui per elektroninę sistemą.

Pažymime, kad tuo atveju, kai asmuo paduoda palikimo atsiradimo vietos notarui pareiškimą apie palikimo priėmimą, bet nesikreipia į notarą dėl paveldėjimo teisės liudijimo išdavimo, tokia problema galėtų būti sprendžiama atitinkamuose teisės aktuose įtvirtinant analogišką nuostatą kaip ir nekilnojamojo daikto perleidimo sandorio atveju. Vadovaujantis Nekilnojamojo turto įstatymo 17 straipsniu, notaras, patvirtinęs nuosavybės teisės į nekilnojamojį daiktą perleidimo sandorį, ne vėliau kaip per 24 valandas nuo sandorio patvirtinimo privalo perduoti Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui šio sandorio pagrindinius duomenis. Nekilnojamojo turto registro tvarkytojas, gavęs šiuos duomenis, atitinkamo nekilnojamojo daikto registro įrašė padaro žymą. Vadovaujantis šiuo principu, teisės aktuose būtų galima įtvirtinti notaro pareigą apie palikimo priėmimo faktą, palikimą priėmus paduodant palikimo atsiradimo vietos notarui pareiškimą apie palikimo priėmimą, pranešti Nekilnojamojo turto registru, kuris patikrintų, koks nekilnojamas turtas priklauso mirusiam asmeniui ir atitinkamo nekilnojamojo turto registro įrašė padarytų žymas apie to turto priėmimą po mirusiojo mirties. Esant tokiai žymai, būtų gaunama informacija apie palikimą priėmusius asmenis. Svarstyтина, kad priėmus palikimą, kreipiantis į palikimo atsiradimo vietos apylinkės teismą dėl turto apyrašo sudarymo, tokią pat pareigą apie palikimo priėmimo faktą pranešti Nekilnojamojo turto registru galima būtų nustatyti ir teismui. Atsižvelgiant į tai, Teisingumo ministerija artimiausiu metu parengs atitinkamų teisės aktų projektus.

Tuo pačiu pažymėtina, kad klausimai, susiję su mokesčių vengimu ar nepagrįstu socialinių išmokų gavimu, turėtų būti sprendžiami specialiuose šiuos santykius reguliuojančiuose teisės aktuose, taikant atsakomybę už tikrovės neatitinkančių duomenų pateikimą, bet ne ribojant savininko teises apskritai, tokiu būdu apribojant ir sąžiningų asmenų teises.

Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 23 straipsnio 1 dalies ir 24 straipsnio 1 dalies nuostatomis, jei paaiškėja aplinkybės, kad asmuo sąmoningai pateikė neteisingą informaciją apie savo turtą ar pajamas, teisinės pagalbos išlaidos įstatymų nustatyta tvarka išieškomos iš asmens, kuriam ji buvo teikiama. Papildomai informuojame, kad Paveldimo turto mokesčio įstatymo 11 ir 12 straipsniuose yra nustatyta atsakomybė asmenims, pažeidusiems šio įstatymo nuostatas.

Teisingumo viceministras

Tomas Vaitkevičius